

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Casus LXXXI. De dote, divortio, & alimentis uxori à marito suppeditandis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

CASUS LXXXI.

*De dote, divortio, & alimentis uxori à marito
suppeditandis.*

CRispina habens aliunde ex bonis propriis, quantum sufficit ad competentem dotem, invitis parentibus nupsit sempronio, cui per biennium convixit gemina suscepta prole, sed cum postea à marito malè tractaretur, recessit à mariti consortio, ad quem, licet sæpiùs revocata, redire renuit.

QUÆR. I. An pater filie nubenti teneatur dotem constituere, etiamsi aliunde dives sit, & etiam, se invito, nubenti?

QUÆR. II. An maritus graviter peccet uxorem graviter verberando? & an id sit justa causa divortii faciendi?

QUÆR. III. An & quando maritus teneatur alere uxorem factò divortii?

QUÆR. IV. An, & quando, factò divortii, alenda sit uxor etiam tunc, quando & mariti culpà & suà proprià ab eo recessit?

468

AD I. Q. I. Membrum, supponendum est, patrem teneri dotem filie constituere, quam matrimonio collocat (exceptis iis casibus, & causis jure expressis, ob quas potest filiam exheredare) uti tenet communis, teste Molina D. 424. & expressè habetur l. qui liberos ff. de ritu nupt. & l. fin. C. de do-

ris promiss. & l. 3. t. 11. p. 4. & quidem etiam pro casu, quo filia matrimonio collocata est ex patris consensu, & absque dotis mentione, prout contra Bartol. l. obligamur, n. 1. ff. de act. & non nullos alios docent cum Gl. l. obligamur, verb. lege, ff. de act. & oblig. Abb. c. 1. n. 6. de despons. impub. Bald. Auth. res, qua, n. 10. C. com.

com. de lege Cov. 4. der. 2. p. c. 3. §. 8. Molin. l. 2. de primog. c. 16. n. 7. Menoch. de præsumpt. l. 4. præsumpt. 189. Sanch. l. 4. D. 26. n. 4. Ripa dicens esse plerorumque l. 1. n. 56. ff. sol. matr. & ratio est, quia dos non tantum constituitur filię, ut virum inveniatur, & alimenta habeat, sed etiam ad sustentanda matrimonii onera, C. Sabulricer de usur. l. pro onerib. C. de jure dotis. & ne à viro spernatur, auth. de nupt. §. si quis itaque &c. & insuper quia pater ad duo obligatur, scilicet ad filias matrimonio collocandas, & ad dotandum, l. qui liberos. 19. ff. de rit. nupt. ergo licet primum adimpleverit, tenebitur ad secundum. An autem teneatur pater dotare filiam divitem, ratio dubitandi esse potest; quia non tenetur pater filię diviti præstare alimenta, ergo neque dotem, eò quòd alimenta, & dos in jure æquiparentur. Sed

Tenendum est cum Menochio de præsumpt. l. 4. præsumpt. 189. cum Bonac. D. 6. q. unic. pun. 6. §. 2. Ripa l. c. n. 55. Bald. Cov. Jason. Sanch. l. c. aliisque supra relatis, quamvis pater non teneatur filię diviti præstare alimenta, obligari tamen ad dandam illi dotem. Ratio est juris dispositio, l. sin. C. de dotis promiss. l. 8. t. 12. p. 4. l. qui liberos cit.

Unde non valet in hoc casu argumentatio ab alimentis ad dotem, R. P. Leonardelli Soc. Jesu.

tem, sed causa dotis in presenti favorabilior est ob claram juris dispositionem, quã hãc Standum est.

Ad 2. Q. 1. membrum, an pater filiam, se invito, nubentem dotare teneatur? Variant DD. & quidem, si filia major sit 25. annis, obligari patrem ad eam dotandam docent probabilius Sanch. l. c. n. 11. Bonac. l. c. Menoch. Ripa, aliique apud Sylvest. verb. dos q. 4. & citatos; idque, etsi indigno nubat. Rationem dant, quia filię ex consensu patris nubenti absque dotis promissione tenetur pater dotem constituere, ut patet ex supra dictis; filię autem majori non est culpæ tribuendum, quòd nupserit sine patris consensu, cum pater fuerit in mora, auth. sed si post. C. de inofficiis. testam. & l. 5. tit. 7. p. 6. atque adeò patris culpæ id adscribendum est, quòd filiam matrimonio collocare neglexerit, non filię, quæ proin dote privari non debet.

Major est controversia, & DD. dissensio de filia minore 25. annis, invito parente, nubente. Ubi prima aliquorum sententia indistinctè docet teneri patrem dotare, quando filia nupsit digno, secus quando nupsit indigno; Alii verò cum Rotell. V. hereditas n. 10. Sylv. q. 4. Angel. V. dos, n. 4. distinguunt, ajuntque teneri patrem dotare, si

T t t

filia

filia nupsit digno, dotemque promisit, quia rem, adquam tenebatur pater, utiliter gessit, secus si non promisit, vel nupsit indigno.

Alii cum Imola C. *accedens n. 8. de procar. Jason auth. sed si post citt.* affirmant teneri patrem ad dotem constituendam, licet nupsit indigno; quia, cum dos loco alimentorum succedat; imò favorabilior sit, quam alimenta, ut supra insinuatum est, sicut nequit pater talem filiam alimentis privare, ita à fortiori nec dote privare poterit, quorum sententiam, spectato juris rigore, veram esse dicit Molina l. c. n. 8. fatetur tamen minorem dotem dandam esse. Unde probabilius dicendum videtur, patrem teneri saltem tradere dotem necessariam ad alimenta filiae necessaria; nam quilibet tenetur consulere, quantum commodè potest, gravi proximi necessitati: ergo à fortiori tenebitur pater tradere dotem, saltem quatenus filia opus habet alimentis ad vitam sustentandam.

Ita Sylvest. V. *dos, quaest. 4. Bonac. l. c. Sanch. Reginald. Cov. n. 8. Lud. Lop. aliique citt.* secus tamen ajunt, si filia nubens indigno dives sit, aut alimentis patris non indigeat; quia non videtur æquum, ut parentes compellantur ad dotem ei tradendam, quæ cum tanto familiae dedecore nupsit; Neque dicas, nullam sic

esse differentiam inter filiam nubentem digno, & nubentem indigno; nam illud discriminis intercedit, quòd filiae contrahenti cum digno debeatur dos competens; nubenti verò indigno debeatur tantummodo dos necessaria ad vitam filiae sustentandam.

Ad 2. Q. 1. Membrum, Maritum uxorem graviter verberantem graviter pariter peccare, affirmant Sotus, Sylvest. V. *uxor, q. 3. Bonac. l. c. pun. 7. Sanch. l. 10. D. 18. uterque Navar. Fill. Graff. Clavis Regia, aliique.* Quia quamvis Marito quandoque liceat, uxorem ex gravi causa cum moderatione & rarò verberare, ut uxorem corrigat, dum spes adest emendationis, l. *rei judicata, ff. sol. matr.* eam tamen acriter, graviterque percutere, & verberare non licet, etsi causa acri flagellatione condigna intercedat, quia gravis, acrisque verberatio, quando delicti qualitas eam postulat, Judici relinquenda est, ad quem spectat juridicè punire, & condignam delicto poenam imponere; Viro autem respectu uxoris, filiorum, & familiae hujusmodi punitio non incumbit, nec competit, sed domestica, & moderata, quæ potius correctionem, quam poenam spectat.

Ad 2. Q. 2. Membrum, an justam divortii causam præbeat, quòd maritus uxorem graviter

VCR-

verberaverit? Affirmativè respondent aliqui apud Sanch. l. c. tum quia ob hanc causam repudium concedebatur jure Civili, l. *consensu in si. princ. C. de repud. Auth. de nupt. §. Mitiores, coll. 4.* ubi ratio hæc redditur, quòd hujusmodi supplicium ingenuis inferri dedecet, servorumque proprium sit: tum quia metus verberum gravium in virum constantem cadit, ut notant Bart. l. *cùm satis, n. 7. de grecos. Bald. l. 1. n. 9. & Jason. n. 4. de legatis.*

Alii cum Barbos. rub. ff. *sol. matr. 2. p. n. 1. & 32.* negant, verbera inflicta uxori præbere causam sufficientem faciendi divortii; nisi quando ex iis potest probabiliter timeri mortis periculum, & quamvis id ex præteritis non immineat, satis esse ex futuris posse metui: vel si inde contracta sit inimicitia capitalis inter conjuges, quia, l. *consensu C. de repud. correctæ est per auth. ut liceat matri, & avia, §. Mitiores, verb. flagellis, coll. 4.* nec jure Canonico concedi divortium ob eam causam, nisi in casu prædicti periculi, quod timeri potest.

Alii denique cum Sanch. l. c. idque meliùs distinguunt, & affirmant, pro casu duntaxat, quo verberatio atrox, & gravis est, ac sæpiùs repetita, aut probabilis conjectura est ejusdem, attentæ mariti natura, in posterum

repetendæ; Nec sufficere causam verberationis præteritæ, quantumvis atrocis, si casu, ex insolito iræ, ac perturbationis motu mariti contigerit, nec probabilis timor ejusmodi punitionis in posterum exercendæ subsit.

Ad 3. Q. Maritum per se obligari ad alimenta uxori suppeditanda, constat ex variis legibus, & ratio est, quia idè dotem uxoris recipit, ut matrimonii onera sustineat, & ipsi, ac familiæ alimenta præstet, l. *pro oneribus C. de jure dotium, l. dotis fructus ff. eod.* an autem factò divortio ad id teneatur?

R. Sub distinctione, & siquidem uxor absque viri culpa, propria temeritate ab ejus consortio recedat, alenda non est à viro; quia uxor debet viro cohabitare, esseque in ejus obsequio, C. *hæc imago, 33. q. 5.* ergo si debitum obsequium præstare nolit, non est, cur alimenta aliàs sibi debita recipiat; qui enim non facit, quod debet, non recipit, quod oportet, l. *si ea, C. condit. insert. l. Jul. §. affinis, ff. de act. empt.*

Si verò uxor ob mariti culpam, v. g. ob ejus sævitiam; recedat, alenda est à viro; par enim non est, ut Maritus commodum ex suo delicto reportet; nec uxori imputandum est, in viri obsequio non esse, sed id viri culpæ tri-

buendum, ac perinde est, ac si in viri obsequio esset, *l. jure civil. ff. de cond. & demonst.* ubi conditio habetur pro impleta, quando deficit culpa ejus, cui implenda erat. Ita complures cum Bald, *l. 1. u. 9. C. de legat.* Barbol. *l. c. n. 43.* Bonac. *l. c. Sanch. l. 9. D. 4.* Cov. Tiraq. Surd. & aliis. Ad- dit Sanch. cum Bonac. virum non teneri uxorem alere, quamvis dotem habeat, quando uxor suâ culpâ recedit; quia uxor tenetur viro dotem tradere, & esse in ipsius obsequio; ergo si in alteru- tro deficiat, cessat ipsa alendi ob- ligatio, ut advertit Surd. *de alim. tit. 7. p. 16. n. 14.* Pariter non te- derur Maritus uxorem alere, si dos promissa sit, & non soluta, ut docet communis DD. cum Glos. *Auth. de non eligendo 2. nu- bentes, §. fin. verb. onera;* quia dos quasi in pretium datur, ut ex ejus fructibus maritus onera matrimo- nii sustineat, & uxorem alat, *l. pro oneribus cit. & l. dotis fructus cit.* intellige, si tempus ad solven- dam dotem à marito concessum jam advenerit, aliâs ob solutionis defectum alimenta negare non potest, sed sibi imputare debet, quòd eam dilationem concesserit. In super tunc uxorem alere tene- tur juxta communem DD. cum Inn. *C. per vestras de donat. inter vi- rum, & uxor. ad fin.* quando uxo- rem duxit absque dotis promissio- ne, quia sibi imputare debet, quòd nullam dotem postulaverit, vi-

deturque tunc ipsam uxoris perso- nam pro dote accipere.

Ad 4. Q. An alenda sit uxor, 472
quando utriusque culpâ divor- tium factum est? Inspiciendum est, cujus sit ultima culpa, ob quam uxor non cohabitavit viro, juxta regulam *l. lud. 17. ff. de pe- ricul. & commod. rei venditæ,* ubi *æquum est posteriorem moram nocere.* Quamobrem si uxor culpâ suâ recesserat, dein poenitentiâ ducta ad virum rediens ab eo non admittatur, alenda est à marito; quia ultima culpa mari- to tunc imputanda est, non uxo- ri, quia poenitentia purgat deli- ctum, & perinde est, ac si con- jux sua culpa non recessisset, cum parata sit ad cohabitandum. Ita cum Glos. *C. significasti verb. ma- teriam in fin. de divort.* Sanch. *l. c. n. 24.* Bonac. *l. c. p. 7. n. 4. & 5.* Hofl. Abb. Jo. And. aliique.

Contrà verò si ob sævitiam ma- riti uxor ab eo recessit, & ma- ritus cautionem de sufficiente se- curitate præstet, nec tanta sit ejus sævitia, quin ea cautione judicio prudentum satis cau- tum, consultum sit uxori, & ta- men hæc ad virum redire renuat, non tenetur maritus eam extra consortium suum habitantem ale- re; quia tunc ultima culpa uxo- ri nocet, juxta superius dicta. Bar- bos *l. c. n. 44.* Sanch. & alii.

Ex

Ex dictis colliges, uxorem à viro recedentem ob nimiam castigationem, & verberationem, ab eo alendam esse; secus si castigatio sit moderata; quia in priori casu culpa mariti est; in posteriori verò culpa est uxoris; cum viro uxorem corrigere, & moderatè ex causa punire, permissum sit, *citt. l. rei judicatae &c.* talis namque inter illos Societas est, qualis inter patrem, & filium, non verò qualis est inter mancipium, & dominum.

CASUS LXXXII.

De reconciliatione Conjugum, factò divortio, deque restitutione dotis, & filiis alendis.

LEander maritus Leontiam uxorem suam de commissò adulterio convictam, factò divortio, è domo ejicit non amplius recipiendam, nulla eidem dote restituta, qui cum postea & ipse in adulterium incidisset, idque Leontiae innotuisset, cupit hæc, & petit Leandro marito reconciliari.

QUÆR. I. An, si Leander post factum per sententiam Judicis divortium ob adulterium uxoris, & ipse adulterium postea committat, teneatur reconciliari uxori volenti, ac petenti, & ad eam redire adulterii causâ prius dimissam?

QUÆR. II. An Conjux innocens factò per sententiam Judicis divortio, & manente utriusque Statu immutato cogere possit adulterum invitum, ut sibi reconcilietur, teneaturque is reconciliari?

QUÆR. III. An ob adulterium tam occultum, quàm notorium liceat conjugii innocenti propria autoritate divortium facere, nullâ expectatâ Judicis sententiâ?